

Nagyböjt 5. vasárnapja

Fil 3,8-14

„Felejttem, ami mögöttem van”

⁸Sőt Uramnak, Krisztus Jézusnak főséges ismeretéhez mérten mindent szemétnek tartok. Érte mindent elvetettem, sőt szemétnek tekintettem, csakhogy Krisztust elnyerhessem és hozzá tartozzam. ⁹Hiszen nem a törvény útján váltam igazgá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit révén. Isten ugyanis a hit által tett igazgá, ¹⁰hogy megismerjem őt és feltámadásának erejét, de a szenvedésben is vállaljam vele a közösséget. ¹¹Így hozzá hasonulok a halálban, hogy ezáltal eljuthassak a halálból a feltámadásra is. ¹²Nem mintha már elértem volna vagy már célba értem volna, de futok utána, hogy magamhoz ragadjam, ahogy Krisztus is magával ragadott engem. ¹³Testvérek, nem gondolom, hogy máris magamhoz ragadtam, de azt igen, hogy elfelejttem, ami mögöttem van, és nekilendülök annak, ami előttem van. ¹⁴Futok a kitűzött cél felé, az égi hívás jutalmáért, amelyre Isten meghívott Krisztusban.

A világi és az egyházi retorika többek között abban különbözik egymástól, hogy míg a világiban a meggyőző szép szavaknak, addig az egyháziban a tanúságtételnek van nagyobb szerepe. Pál retorikája jó részt a zsinagógai beszéd és a görög retorika keveréke, de ebben a szakaszban személyes vallomása mindennél nagyobb hatóerőt képvisel. Amiről Pál beszél, az a személyes vallásosságának, önértelmezésének fejlődéstörténete. A zsidó hagyományokhoz való személyes viszonyáról vall a római (2,15-29) és a galata levélben (5,1-12) is. A filippi levélben – a most idézett szakasz előtt – elmondja, hogy Benjamin törzséből és farizeusi családból származott (5. v.), és arról is kendőzetlenül beszél, hogy az egyház szenvedélyes üldözője volt (6. v.). Önértelmezésében azonban óriási változás történt, egykori kiváltságait ma már nem tartja nagyra (8. v.), számára a legfontosabb, hogy Krisztushoz tartozhasson (8b). Ennek a legfontosabb oka, hogy meggyőződése szerint Jézus Krisztus vezette őt el az igaz életre (9. v.). A hit által egy új látásmódra tett szert, a feltámadás erejét és Krisztusban való részesedés nagyságát ismerte meg (10. v.). A múlt eseményeinek említése közben a jelenbe siklik át elbeszélése, gondolkodását a törvény igazságának felismerésétől Krisztus igazságának fontossága töltötte el a megtérése után. Számára ez azt jelenti, hogy hasonló akar lenni Krisztushoz, akár a halálában is (11. v.). Míg korábban a farizeusi származás és a válasz-

tottság tudata a tökéletesség érzésével ajándékozta meg, most inkább a tökéletlenség érzése keríti hatalmába (12. v.). Ez motíválja régi ideáljai feladásában és Krisztus követésében is (13. v.).

Pál retorikájának meggyőző erejét nem tanultsága adja, hanem az átélt lelki fejlődés. Teológiájának középpontjában a megtérés élménye áll, mely alapvető istenélmény, ami az Ószövetség kiemelkedő személyeinek élményével állítható párhuzamba. Pál megtérése nem rabbinikus megtérés volt, vagyis nem az egyik teológiai nézetét, vagyis mesterének a tanítását vetette el, és fogadott el egy új nézetet, hanem egész szemléletmódját adta fel az új meggyőződéséért. Pál teológiáját ezért egyetlen élményből származó teológiának szoktuk nevezni. A damaszkuszi úton átélt megtérési élménye olyan erős, hogy egy egész levélirodalomban, mindegyik levelében tanítása ennek a reflexiója. Így nem is egy teológiai újdonságot akar átadni a hallgatóságának – jelen esetben a filippi egyház tagjainak –, hanem a megtérési élményéből fakadó új nézőpontját akarja átörökíteni, egyházközségében új típusú embereket akar nevelni. Talán ezért olyan hatásos a missziója – másrészt időnként ezért olyan nehéz megérteni gondolkodásának logikáját, mert benne a reflexív elemek és az önéletrajzi élmények igen gyakran keverednek. Hamarabb értjük meg, hogy valami igen nagy dolgot akar közölni, mint azt, hogy pontosan hogyan akarja leírni. Pál minden írása ezért egzisztenciális teológiai írás, vagyis mindig olyan teológiai igazságról és spirituális élményről beszél, amelyet átélt, és amely megváltoztatta az életét.

Pál teológiája és az egyetemi katedrák teológiája között alapvetően ez a különbség. Az egyetemi teológiák előadásai gyakorta a hit témáinak logikus szisztematikus leírásából állnak, a téma filozófiai történeti reflexióját állítják elének, anélkül, hogy fontos lenne a személyes elkötelezettség megmutatása. Válaszul gyakorta a szószekek teológiája sekélyes és érzelmi logikát követ, az igehirdető inkább a hallgatóságot akarja meggyőzni, míg ő maga kívül áll ezen a folyamaton. Minden szerénysége ellenére Pál az általa vezetett egyházközségek tagjainak hiténél jóval mélyebben szenvedte meg a maga hitét. A megtérés élménye olyan lelki útra terelte gondolkodását, amely arra kényszerítette, hogy saját lelki életében is Isten mélységeibe, az üdvösség titkaiba akarjon behatolni. Pál megtérése előtt is problémalátó, művelt ember volt, és megtérése után is az maradt. A lelki problémákat azonban nem elvontan, hanem saját megélésén keresztül igyekezett bemutatni. Nem csak példaértékű kijelentéseket tett, hanem példaértékű lelki életet élt. Istentől való megragadottsága élete végéig megmaradt, és nem fáradt bele a meggyőzés munkájába sem. Ezzel mutatott példát nemcsak a keresztény retorikára, hanem – felejtve a korábbi elvont fejtegetést – a keresztény lelki átélésre is.